

INFORMACIJA

**o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – juni/lipanj 2019. godine**

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	5
<i>Kretanje industrijske proizvodnje</i>	5
<i>Maloprodaja.....</i>	6
<i>Tržište rada.....</i>	7
2. Javne finansije.....	9
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini.....</i>	9
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda</i>	11
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	12
<i>Cijene.....</i>	12
<i>Monetarni sektor.....</i>	13
<i>Bankarski sektor.....</i>	15
<i>Berze u Bosni i Hercegovini.....</i>	16
4. Vanjski sektor.....	18
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena.....</i>	18
5. Strane direktne investicije.....	21

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

* * *

Prema preliminarnim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu BHAS) statistika nacionalnih računa rashodni pristup, procjenjuje se da je Bosna i Hercegovina u K1 2019. godine ostvarila ekonomski rast od 2,3% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je sezonalizirana stopa u odnosu na K4 2018. godine iznosila 0,6%.¹ Ovo predstavlja nastavak trenda ekonomskog rasta iz prethodne godine, s tim da je registrirana stopa rasta bila nešto niža u odnosu na prethodnu godinu. Uspoređivanje trenda ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u odnosu na prethodnu godinu u velikoj mjeri je posljedica slabljenja ekonomskih kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju u K1 2019. godine koje se manifestovalo usporavanjem rasta bruto domaćeg proizvoda (dalje u tekstu BDP) prije svega u zemljama Europske Unije (dalje u tekstu EU). Naime, prema preliminarnim podacima EUROSTAT-a tokom K1 2019. godine ekonomski rast u zemljama EU28 iznosio je 1,5%, u odnosu na isti period prethodne godine, što predstavlja značajno nižu stopu rasta u odnosu na K1 2018. godine kada je registrirana stopa ekonomskog rasta iznosila 2,3%. Posmatrano po zemljama, najznačajnija slabljenja ekonomskog rasta u K1 2019. godine zabilježena su u Njemačkoj i Italiji gdje su registrirane stope rasta iznosile 0,7% odnosno -0,1% u odnosu na isti period prethodne godine.

S druge strane, ako se pažljivije posmatra struktura ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini vidljivo je da je isti ostvaren zahvaljujući domaćoj tražnji, dok je izvozna tražnja imala negativan utjecaj na ekonomska kretanja u zemlji. Tako je najznačajniji doprinos rastu ostvaren je u okviru privatne potrošnje koja ima najveću zastupljenost u okviru BDP-a od oko 74% i uvećana je za 1,6% u odnosu na K1 2018. godine. Ključne determinante povećanja privatne potrošnje bile su povećanje broja zaposlenih i penzionera, blago povećanje njihovih primanja, kao i povećanje kreditnih plasmana i tekućih priliva iz inostranstva. S druge strane, tokom posmatranog perioda došlo je do povećanja vladine potrošnje od 1,4%, tako da je ukupna finalna potrošnja na kraju K1 2019. godine uvećana za 1,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Pored potrošnje, pozitivan doprinos ekonomskom rastu ostvaren je i u domenu bruto investicija koje istina nemaju visok nivo zastupljenosti u okviru BDP-a od oko 24%, ali su

¹ BHAS, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, tromjesečni podaci“, 28.06.2019. godine

tokom posmatranog perioda ostvarile rast od 10,3%. S druge strane, vanjski sektor je najvjerojatnije imao negativan doprinos ekonomskom rastu, pošto je tokom posmatranog perioda došlo do povećanja vanjskotrgovinskog deficita usljed stagnacije izvoza i povećanja uvoza. Naime, prema podacima BHAS-a iz nacionalnih računa tokom posmatranog perioda registrirane stope rasta ukupnog izvoza i uvoza su iznosile 0,9% odnosno 3,2% u realnom smislu.

Kada su u pitanju ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u K2 2019. godine, u nedostatku podataka iz nacionalnih računa a na bazi trenutno raspoloživih kratkoročnih pokazatelja za K2 vrlo je teško zaključiti da li je ekonomski rast u nastavljen. Naime, pokazatelji iz domena proizvođačkog sektora kao što su fizički obim industrijske proizvodnje i robni izvoz neuporedivo slabiji u odnosu na prethodnu godinu i u rangu vrijednosti iz K1 2019. godine. Tako je fizički obim industrijske proizvodnje u K2 2019. godine u odnosu na isti period prethodne godine još uvijek negativan i iznosio je oko -4,0%. Slična situacija je i okviru robne razmijene sa svijetom gdje je izvoz nastavio da stagnira i u K2, dok je uvoz roba nastavio trend rasta što za posljedicu ima povećanje trgovinskog deficita odnosno manji doprinos ukupnom ekonomskom rastu. S druge strane, činjenica je da u strukturi ekonomije u Bosni i Hercegovini domaća tražnja kroz finalnu potrošnju (privatna + javna) i investicije predstavljaju ključnu determinantu u kreiranju ekonomskog rasta. Međutim, u trenutku pripreme ovog izvještaja slaba raspoloživost ovih podataka u velikoj mjeri umanjuje mogućnost pouzdanije procjene kretanja ukupnog ekonomskog rasta. Raspoloživi podaci iz domena javnih finansija za K2 ukazuju na slabljenje trenda rasta ukupnih javnih prihoda u odnosu na K1 2019. godine. Naime, u K1 registrirana stopa rasta ukupnih javnih prihoda iznosila je 6,7%, dok je u K2 ova stopa rasta skoro prepolovljena i iznosila je 3,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Sličan trend primjetan je i u okviru prikupljanja poreza na dodanu vrijednost (dalje u tekstu PDV) koji predstavlja jedan od indikatora finalne potrošnje. Tako je prema raspoloživim podacima za period januar – juni ukupni rast neto prihoda od PDV-a iznosio 3,4%, pri čemu su registrirane stope rasta iznosile 6,1% u K1 i svega 0,7% u K2 2019. godine u odnosu na isti period prethodne godine. U konačnici može se zaključiti da bi eventualno slabljenje finalne potrošnje uz već navedenu stagnaciju u okviru vanjskog sektora mogli dovesti do dodatnog usporavanja ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u prvoj polovini 2019. godine.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

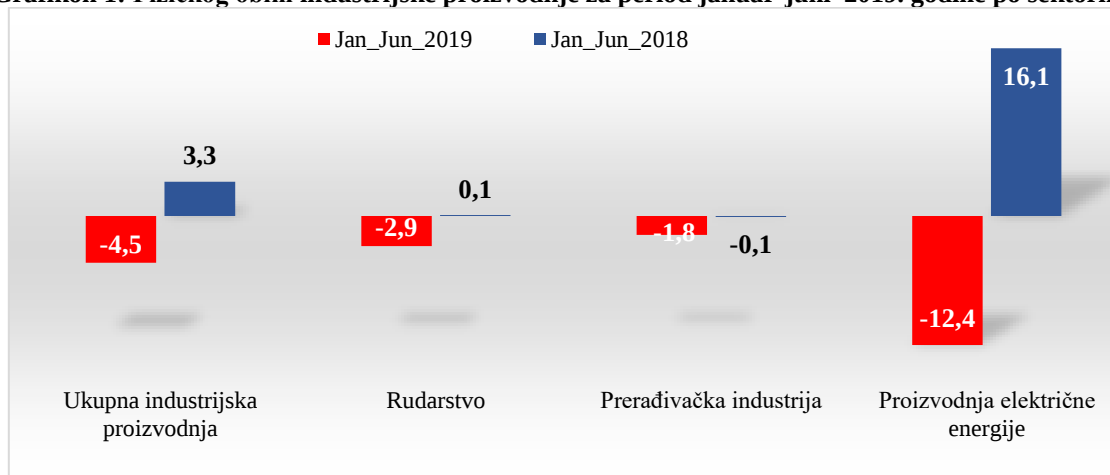
Prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-juni 2019. godine u Bosni i Hercegovini je zabilježen pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 4,5% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, posmatrano na mjesečnom nivou, pad industrijske proizvodnje u junu u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio je 2,1%, tako je u Bosni i Hercegovini nastavljen veoma nepovoljan trend slabljenja fizičkog obima industrijske proizvodnje tokom svakog mjeseca u 2019. godini. Ovaj negativni trend vidljiv je i ako se posmatraju kvartalni podaci prema kojima su registrirane stope fizičkog obima industrijske proizvodnje iznosile -5,1% u K1 i -4,0 u K2 u odnosu na isti period prethodne godine.² Iako je ovo smanjenje djelimično posljedica nešto više osnovice iz prethodne godine, ipak je čini se ključni razlog bilo evidentno usporavanje ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima kao što Njemačka i Italija.

Pregled kretanja industrijske proizvodnje po sektorima u biti se značajnije ne razlikuje od kretanja ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, pošto je pad proizvodnje zabilježen u okviru svih sektora. Tako je najznačajniji pad proizvodnje zabilježen je u okviru sektora za proizvodnju električne energije i iznosio je preko 12,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Pad proizvodnje električne energije ponajviše je posljedica značajnijeg smanjenja proizvodnje u hidroelektranama, dok je pad proizvodnja u termoelektranama bio nešto manje izražen. Ovo slabljenje u proizvodnji električne energije na neki način se odrazilo i na sektor rudarstva u okviru kojeg je došlo do pada proizvodnje od skoro 3% u odnosu na isti period prethodne godine.

S druge strane, u okviru izvozno orijentirane prerađivačke industrije tokom posmatranog perioda došlo je do smanjenja za skoro 2%. Ovaj pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije uzrokovan je usporavanjem ekonomske aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima, odnosno slabljenjem izvozne tražnje za proizvodima koji se proizvode u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini. Detaljnijim uvidom u strukturu prerađivačke industrije vidljivo je da su tokom prvih 6 mjeseci 2019. najznačajnija smanjenja proizvodnje zabilježena u okviru izvozno orijentiranih grana kao što su: nafti derivati i koks, tekstilna industrija i u okviru proizvodnje kože i kožnih proizvoda gdje su registrirane dvocifrene stope pada proizvodnje. Pored ovih industrijskih grana smanjenja proizvodnje su zabilježena i u okviru proizvodnje hemikalija i hemijski proizvoda 7,3%, drvoprerade (osim namještaja) i kože od oko 10%, te mašina i opreme od oko 3%. S druge strane, povećanja proizvodnje u okviru prehrambene industrije, proizvodnje namještaja, baznih metala i metalnih proizvoda, građevinskog materijala i drugih industrijskih grana nisu bili dovoljni da bi se spriječio pad proizvodnje u okviru prerađivačke industrije odnosno ukupne industrijske proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu. Grafički prikaz kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima za period januar-juni 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod:

²Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za juni 2019. godine-prethodni podaci“, 25.07.2019. godine.

Grafikon 1: Fizičkog obim industrijske proizvodnje za period januar-juni 2019. godine po sektorima

Izvor: BHAS

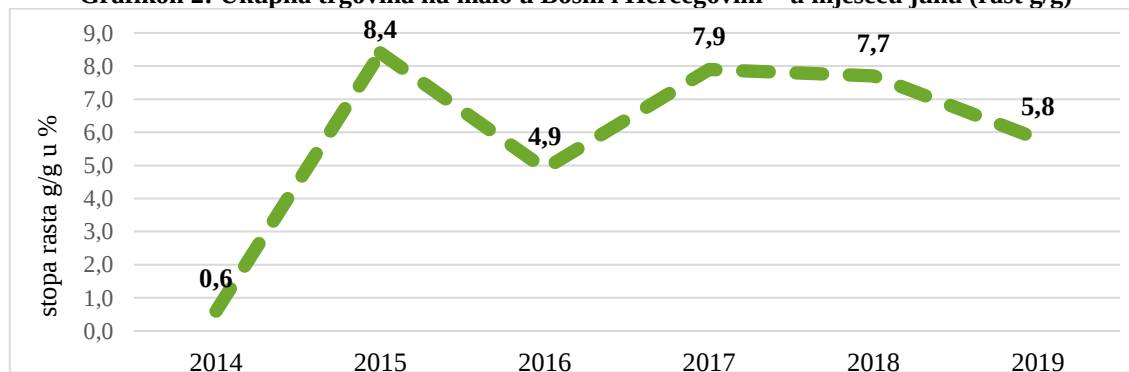
Maloprodaja

Kada se posmatraju zvanični podaci za P1 2019. godine, u odnosu na isti period prošle godine, ukupna trgovina na malo je zabilježila realni rast prometa od 3,3%.

Prema raspoloživim podacima za mjesec juni 2019. godine ukupna trgovina na malo je zabilježila realni rast prometa od 5,8% (VI 2019/VI 2018)³. Ovaj nivo rasta prometa ukupne trgovine na malo je na nivou prosjeka prethodnih godina (za period 2014-2018. godina prosjek rasta u mjesecu junu iznosio je 5,9%).

Glavni nosilac ovog rasta ukupne trgovine je povećanje prometa u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u specijaliziranim prodavnicama (u daljem tekstu s.p.) za 8,1%. Nasuprot tome, došlo je do realnog smanjenja trgovine motornim gorivima u s.p. od 1,7%. Kada se detaljnije posmatra struktura trgovine na malo u s.p. može se primjetiti da je došlo do porasta u većini kategorija. Tako je trgovina na malo informacijsko komunikacijskom opremom ostvarila rast od 10,3%, trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju od 16,1%, trgovina na malo ostalom robom od 18,9%. Kod trgovine na malo na štandovima i tržnicama je došlo do izuzetno visokog desetostrukog rasta dok je u trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica ostvaren rast od 15%.

Grafikon 2: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u mjesecu junu (rast g/g)

Izvor: BHAS

Kod trgovine ostalom robom u s.p. najveći porast prometa u mjesecu junu 2019. godine od 31,7% zabilježen je kod trgovine na malo sportskom opremom, igrama i igračkama. Pored ove

³ Izvor podataka: BHAS

kategorije do rasta prometa je došlo i kod trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p. za 24,6%, trgovine na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo u s.p. za 3,3%. Također je ostvaren i rast prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima u s.p. od 7,3%. Jedina kategorija, kod trgovine ostalom robom u s.p., koja je ostvarila negativan rast od 6,1% je trgovina na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima u s.p.

Tržište rada

Prema preliminarnim podacima Ankete o radnoj snazi za 2019. godinu u Bosni i Hercegovini manje od polovine radno sposobnog stanovništva čine aktivne osobe (42,1%). Stopa zaposlenosti je iznosila 35,5% i nešto je veća u odnosu na prethodnu godinu (u 2018. godini je iznosila 34,3%).

U 2019. godini stopa nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini je smanjena u odnosu na prethodnu godinu i iznosila je 15,7% (u 2018. godini je iznosila 18,4%). Stopa nezaposlenosti bila je najveća među mladima u dobi 15-24 godine i iznosila je 33,8%. U 2019. godini 23,1% nezaposlenih lica je tražilo posao kraće od jedne godine, a čak 75,7% nezaposlenih je tražilo posao duže od jedne godine. Stopa neaktivnosti u 2019. godini iznosila je 57,9% i nije se mijenjala upoređenju sa 2018. godinom.

Tabela 1: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini

	2019
Stopa nezaposlenosti	15,7%
Aktivno stanovništvo (učesće u radno sposobnom stanovništvu)	42,1%
Neaktivno stanovništvo (učesće u radno sposobnom stanovništvu)	57,9%
Stopa zaposlenosti	35,5%

Izvor: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini u 2019. godini, preliminarni podaci

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine u svom saopštenju objavila je mjesečni podatak o broju zaposlenih lica po djelatnostima za maj 2019. godine. Podatak o broju zaposlenih lica za juni 2019. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije. U maju 2019. godine broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini iznosio je 829,5⁴ hiljada i veći je u odnosu na maj 2018. godine za 3,1%. U poređenju V 2019/V 2018 najveća stopa rasta broja zaposlenih lica je bila u području djelatnosti poslovanja nekretninama (17,6%), ali je zbog malog udjela u ukupnom broju zaposlenih lica imala nešto manji doprinos rastu broja zaposlenih lica. Najveći doprinos rastu broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini bio je u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (0,8 procentnih poena, u daljem tekstu p.p.) sa stopom rasta od 4,1% g/g i djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (0,4 p.p.) sa stopom rasta od 7,5% g/g.

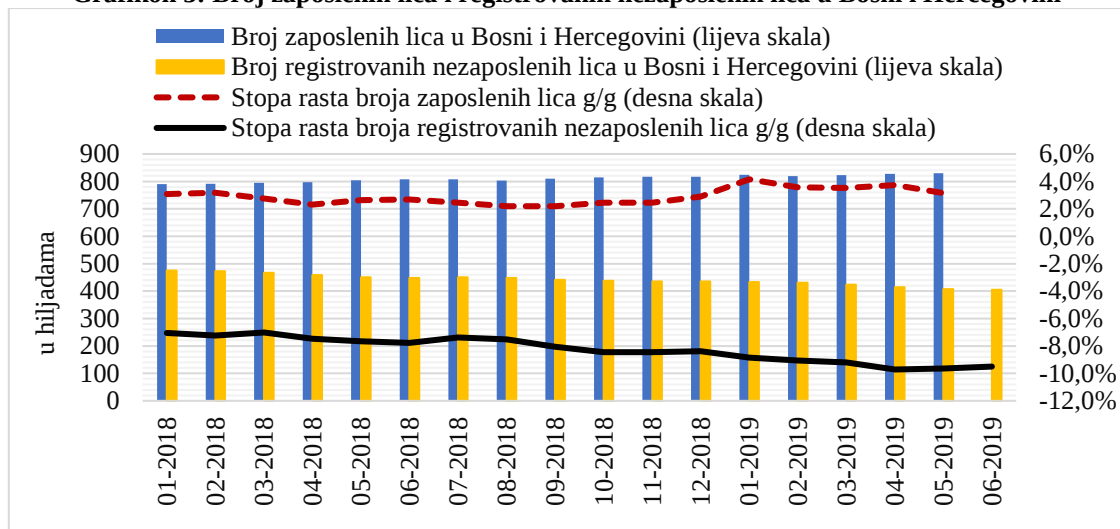
U Bosni i Hercegovini broj registrovanih nezaposlenih lica u junu 2019. godine nastavio se smanjivati i iznosio je 405,5 hiljada. U odnosu na juni 2018. godine broj registrovanih nezaposlenih lica je manji za 9,5%. Sa evidencija službi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini u junu 2019. godine je brisano ukupno 17.313 lica od čega je 11.093 lica zaposleno.⁵ Stopa

⁴ Privremeni podatak, BHAS.

⁵ Podaci preuzeti od Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine.

registrovane nezaposlenosti u maju 2019. godine nastavila se postepeno smanjivati i iznosila je 32,9%.⁶

Grafikon 3: Broj zaposlenih lica i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Izvor: BHAS, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta

U maju 2019. godine prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini iznosila je 926 KM i nominalno je veća za 5,1% u odnosu na maj 2018. godine. U periodu izrade Informacije podatak o prosječnoj neto plati za juni 2019. godine nije objavljen pa se podaci odnose na maj 2019. godine. Najveća nominalna stopa rasta prosječne neto plate u poređenju V 2019/V 2018 bila je u području djelatnosti poslovanja nekretninama (11,1% g/g), finansijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja (9,2% g/g), umjetnosti, zabave i rekreacije (9,2% g/g). U maju 2019. godine najmanja prosječna isplaćena neto plata bila je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (568 KM), a najveća prosječna isplaćena neto plata bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.574 KM).

U junu 2019. godine prosječna penzija u Bosni i Hercegovini ostala je ista u odnosu na prethodni mjesec i iznosila je 402 KM ali je nominalno veća za 3,6% u odnosu na juni 2018. godine.⁷ Međugodišnji rast prosječne penzije rezultat je uvećanja penzija u oba penzionera fonda u Bosni i Hercegovini.⁸ Najniže penzije u Bosni i Hercegovini nisu se mijenjale u odnosu na prethodni mjesec i iznose 371,8 KM u Federaciji Bosne i Hercegovine i 191,9 KM u Republici Srpskoj. Ukupan broj penzionera u Bosni i Hercegovini u junu 2019. godine iznosio je 682,1 hiljada i veći je za 1,4% u odnosu na juni 2018. godine.⁹

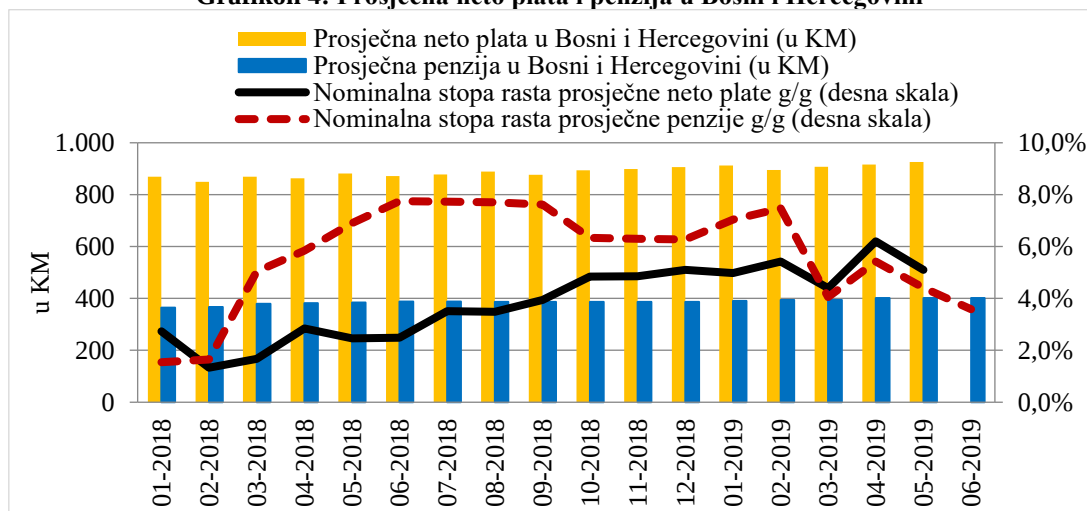
⁶ Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine (Pregled stanja tržišta rada na dan 30. juni 2019. godine). Podatak o stopi registrovane nezaposlenosti se odnosi na maj jer podaci o broju zaposlenih lica za juni nisu bili objavljeni u periodu izrade Informacije.

⁷ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

⁸ U 2018. i 2019. godini penzije su uvećane nekoliko puta u Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske što je pojašnjeno u ranijim Informacijama.

⁹ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta.

Grafikon 4: Prosječna neto plata i penzija u Bosni i Hercegovini

Izvor: BHAS, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske

2. Javne finansije

Za prvih šest mjeseci 2019. godine, ukupno prikupljeni javni prihodi u Bosni i Hercegovini su iznosili oko 7,6 milijardi KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, zabilježeno je skromno povećanje od svega 4,3%. Rezultat nešto niže stope rasta jeste sporiji rast svih kategorija prihoda tokom K2 2019. godine. Udio prihoda od direktnih poreza, doprinosa i drugih prihoda iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava je nešto veći u odnosu na prihode prikupljene od strane Uprave za indirektno oporezivanje (u daljem tekstu UIO).

U strukturi ukupnih prihoda dopminiraju prihodi od poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu PDV) sa 33,9% ukupnih prihoda i prihodi od socijalnih doprinosa (33,3%), koji zajedno čine oko 67% ukupnih javnih prihoda.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Indirektni porezi. Bruto prihodi od indirektnih poreza u P1 su dostigli iznos od oko 3,8 milijardi KM. U poređenju sa prvom polovinom prethodne godine, isti su ostvarili povećanje za 6,5%. Rezultat nešto niže stope rasta bruto prihoda, u poređenju sa prethodno posmatranim periodima, jeste smanjenje navedenih prihoda koje se desilo tokom juna mjeseca tekuće godine. U istom periodu, neto prihodi od indirektnih poreza su dostigli iznos od oko 3,1 milijardu KM, što je za skromnih 4,6% više nego u istom periodu prethodne godine. Naravno, smanjenje neto prihoda od 11% tokom juna mjeseca značajno je usporilo rast istih tokom P1. Smanjenje neto prihoda tokom juna mjeseca 2019. godine, rezultat je značajnog smanjenja neto prihoda od PDV-a i prihoda od akciza, ali i povećanja povrata sa jedinstvenog računa (u daljem tekstu JR).

Sve pojedinačne kategorije neto prihoda od indirektnih poreza, pozitivno su doprinijele rastu neto prihoda, od koji treba istaći: PDV (2,0 p.p.), akcize (1,1 p.p.) i putarine (0,9 p.p.).

Tabela 2: Naplata prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u %, ako nije drugačije naznačeno)

	<i>struktura</i>	<i>P1</i> <i>2018</i>	<i>P1</i> <i>2019</i>	<i>apr 19</i>	<i>maj 19</i>	<i>jun 19</i>
<i>Bruto prihodi - prikupljeno</i>	100,0	8,8	6,5	13,4	10,0	-5,2
<i>Povrati</i>	19,6	4,3	14,8	20,0	21,2	26,6
<u>Neto prihodi - prikupljeno</u>	<u>80,4</u>	<u>9,8</u>	<u>4,6</u>	<u>12,0</u>	<u>7,3</u>	<u>-11,1</u>
<i>PDV</i>	48,7	8,2	3,3	10,9	4,5	-12,0
<i>Carine</i>	3,8	6,5	7,8	16,6	3,6	5,0
<i>Akcize</i>	19,3	2,6	4,5	4,9	28,3	-18,0
<i>Putarine</i>	7,8	56,5	10,2	5,7	-0,2	0,6
<i>Ostali prihodi</i>	0,2	3,1	3,9	11,0	4,9	-3,9
<i>Neusklađeni prihodi</i>	0,4	17,7	72,2	-	-	-

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Usljed smanjenja uvoza tokom juna mjeseca 2019. godine, došlo je i do smanjenja prihoda od PDV-a (12% g/g). Smanjenje tokom posljednjeg mjeseca posmatranog perioda, značajno je usporilo i rast prihoda po osnovu PDV-a tokom P1. Na kraju P1 bruto prihodi od PDV-a su dostigli iznos od oko 2,6 milijardi KM, dok su neto prihodi (usljed povećanja povrata PDV-a sa JR UIO) iznosili oko 1,9 milijardi KM.

Naplaćeni prihodi od PDV-a pri uvozu roba veći su za 6,6% g/g, dok su naplaćeni prihodi po osnovu prometa domaćim robama uvećani za 5,6% g/g. Naravno, u strukturi PDV-a dominiraju prihodi pri uvozu roba sa oko 63%.

Akcize. Po osnovu akciza, u P1 tekuće godine, ukupno je naplaćeno oko 737 milion KM neto prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, prihodi od akciza uvećani su za svega 4,5%. Rezultat nešto slabije naplate prihoda od akciza jeste smanjenje istih tokom juna mjeseca tekuće godine, usljed smanjenja uvoza, što se svakako odrazilo kako na K2, tako i na cijeli posmatrani period.

Naplaćeni prihodi od akciza prilikom uvoza roba, tokom posmatranog perioda uvećani su za 16,2% g/g i to zahvaljujući značajnom povećanju prihoda od akciza na uvoznu naftu i naftne derivate (36,1% g/g), ali i povećanju prihoda od akciza na uvoz duvana i duvanskih prerađevina (8,8% g/g). Nešto manje od 60% prihoda od uvoznih akciza se i odnosi na prihode od akciza na duvan i duvanske prerađevine.

Kao i u ranije posmatranim periodima, naplaćeni prihodi od akciza na domaće proizvode bilježe smanjenje, koje je na kraju P1 iznosilo oko 38,8% g/g. Smanjenje prihoda od akciza na domaće proizvode zabilježeno je i kod akciza na domaću naftu i naftne derivate (63,0% g/g) i kod akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine (27,0% g/g). Ostale domaće akcize, čiji udio u ukupnim akciznim prihodima je jako mali, su ostvarile pozitivnu stopu rasta, zahvaljujući rastu prihoda od akciza na domaća bezalkoholna pića i domaće vino.

Putarine. Naplaćeni prihodi od putarina tokom P1 2019. godine su uvećani za 10,2% g/g čime su dostigli iznos od oko 299 miliona KM. Kao i u ranije posmatranim periodima, prihodi od putarina iz cijene uvozne nafte i naftnih derivata su ostvarili povećanje, dok su prihodi od putarina iz cijene domaće nafte i naftnih derivata smanjeni.

Carine. Naplaćeni prihodi od carina tokom P1 tekuće godine su iznosili oko 146 miliona KM, što je za 7,8% više nego u istom periodu prethodne godine.

Tabela 3: Raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u %, ako nije drugačije naznačeno)

	struktura	P1 2018	P1 2019	apr 19	maj 19	jun 19
<i>Raspoloživo za raspodjelu</i>	100,0	8,7	6,5	11,8	8,9	-1,9
<i>Minimalne rezerve</i>	20,1	24,5	-2,5	-8,1	-2,1	-13,0
<i>Budžeti</i>	79,9	4,9	9,0	17,6	12,5	1,3
<i>Servisiranje vanjskog duga</i>	11,3	11,4	-11,5	-40,9	10,9	-8,5
<i>Federacija Bosna i Hercegovina</i>	7,2	11,4	-12,7	-41,3	9,0	-8,2
<i>Republika Srpska</i>	4,0	10,3	-10,2	-40,1	16,2	-9,1
<i>Brčko Distrikt</i>	0,1	113,6	32,4	-64,3	0,0	-4,2
<i>Raspodjeljeno nakon servisiranja</i>	68,6	3,6	13,3	29,8	12,8	4,8
<i>Institucije BiH</i>	9,6	-0,8	-0,8	4,8	0,0	-4,8
<i>Federacija Bosna i Hercegovina</i>	37,7	5,1	15,7	35,3	14,9	5,6
<i>Republika Srpska</i>	19,0	3,5	17,9	35,9	15,7	10,3
<i>Brčko Distrikt</i>	2,3	4,8	6,7	16,7	11,7	-0,8

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

Raspoređeni prihodi. Na kraju P1 2019. godine, raspoloživi prihodi za raspodjelu su iznosili oko 3,8 milijardi KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u BiH u iznosu od oko 186,2 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 747,1 milion KM i sredstava za finansiranje institucija BiH u iznosu od oko 364,8 miliona KM, UIO, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 2,5 milijardi KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima¹⁰. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 1,6 milijardi KM, Republici Srpskoj oko 808,2 miliona KM i Brčko Distriktu oko 89,1 milion KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godne raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su manja za 8,5%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga uvećana za 4,8%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

Tokom P1 tekuće godine, entitetske poreske uprave zajedno su prikupile oko 3,8 milijardi KM prihoda iz svojih nadležnosti. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi su veći za 2,3%. Rezultat ovako niske stope rasta, kao i u ranije posmatranim periodima, prvenstveno leži u smanjenju prihoda od direktnih poreza, a posebno smanjena prihoda od poreza na dohodak kod obje poreske uprave, ali i zbog smanjenja ostalih prihoda.

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni na kraju P1 2019. godine

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2018	2019		2018	2019		2018	2019	
Direktni porezi	535,1	476,3	-11,0	285,2	274,8	-3,7	820,3	751,1	-8,4
Porez na dohodak	220,8	210,0	-4,9	124,2	98,0	-21,1	344,9	307,9	-10,7
Porez na dobit	225,9	210,4	-6,9	139,3	154,7	11,1	365,2	365,1	0,0
Porezi građana	87,8	55,7	-36,6	21,8	22,1	1,6	109,6	77,8	-29,0
Ostali porezi	0,6	0,3	-51,1	0,0	0,0	0,0	0,6	0,3	-51,1
Takse, kazne i naknade	360,6	343,9	-4,6	199,0	199,7	0,4	559,6	543,5	-2,9
Doprinosi	1.663,9	1.785,1	7,3	715,1	764,4	6,9	2.379,0	2.549,5	7,2
PIO	922,8	994,3	7,7	405,5	462,6	6,7	1.328,4	1.426,9	7,4
Zdravstvo	664,2	708,1	6,6	256,1	274,8	7,3	920,3	983,0	6,8
Nezaposleni	76,9	82,7	7,5	16,7	17,9	7,2	93,5	100,5	7,5
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	34,3	36,6	6,8	34,3	36,6	6,8
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,5	2,6	1,6	2,5	2,6	1,6
UKUPNO	2.559,6	2.605,3	1,8	1.199,3	1.238,9	3,3	3.758,9	3.844,2	2,3

Izvor: entitetske poreske uprave

¹⁰ Odlukom Upravnog odbora UIO, broj: 02-17-35/17, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa JR za period april-juni 2017. godine, i isti su se primjenjivali i u junu 2019. godine, a iznose: Federacija Bosna i Hercegovina 64,26%, Republika Srpska 32,19% i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine 3,55%.

Doprinosi. Na kraju P1 ukupno naplaćeni prihodi po osnovu socijalnih doprinosa u Bosni i Hercegovini su iznosili oko 2,5 milijarde KM, što je u poređenju sa P1 prethodne godine više za 7,2%. Najznačajnija i najveća kategorija ovih prihoda jesu doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO) koji su tokom posmatranog perioda zabilježili stopu rasta od 7,4% g/g.

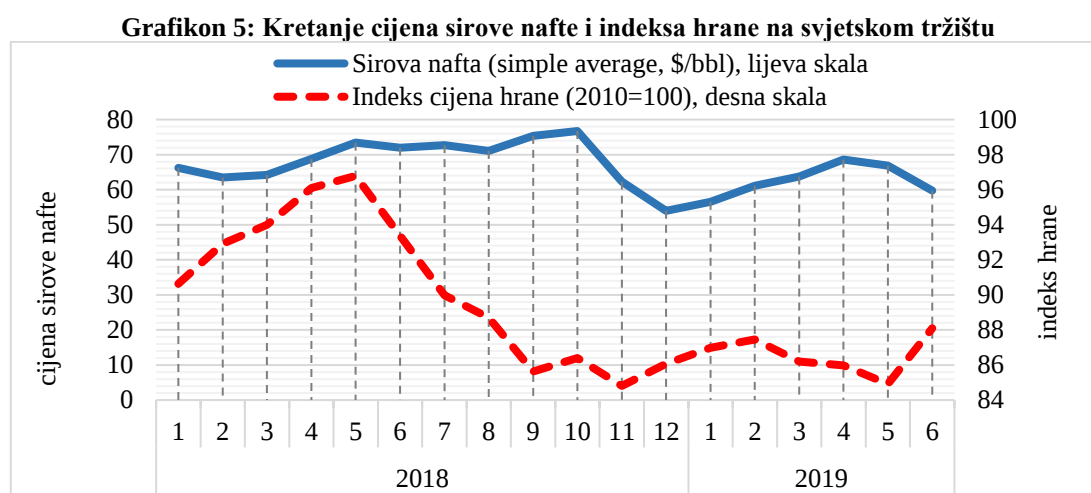
Direktni porezi. Druga po veličini, kategorija prihoda iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava jesu prihodi od direktnih poreza. Tokom posmatranog perioda, isti su smanjeni za 8,4% g/g, kao rezultat smanjenja u oba entiteta, čime su dostigli nivo od 751,1 milion KM. U nadležnosti poreske uprave Federacije Bosne i Hercegovine, sve pojedinačne kategorije direktnih poreza su manje u poređenju sa istim periodom prethodne godine, dok su u Republici Srpskoj smanjeni jedino prihodi od poreza na dohodak.

Ostali prihodi. Prihodi od taksi, kazni i raznih naknada i tokom P1 nastavljaju da se smanjuju. Na kraju posmatranog perioda, a u poređenju sa istim periodom prethodne godine, ovi prihodi poreskih uprava su manji za skoro 3,0%, a iznosili su oko 543,5 miliona KM. Najveći udio u ostalim prihodima poreskih uprava imaju takse i naknade (89,2%). Tokom P1 tekuće godine, po osnovu taksi i naknada naplaćeno je oko 485,1 milion KM, i isti su manji za 2,0% u poređenju sa P1 2018. godine.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

U junu 2019. godine nastavljen je postepeni pad cijena sirove nafte na svjetskom tržištu (grafikon ispod). Prema podacima Svjetske banke cijena sirove nafte u posmatranom mjesecu iznosila je 59,8 \$/barelu i u odnosu na prehodni mjesec bila je niža za 10,6%. Cijena sirove nafte u junu 2019. godine bila je niža za 17% u odnosu na juni 2018. godine. S druge strane, indeks cijena hrane na svjetskom tržištu pokazuje rast u odnosu na prethodni mjesec (3,7%), dok je u odnosu na juni 2018. godine bio niži za 5,7%.

Izvor: Svjetska banka

U junu 2019. godine nastavljen je umjeren rast indeksa potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini. U poređenju VI 2019/VI 2018 inflacija je iznosila 0,3%, a u periodu I-VI 2019/I-

VI 2018 iznosila je 0,8%. Najveći rast cijena u posmatranom periodu bio je odjeljcima alkoholnih pića i duvana, stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata i prevoza.

Cijene u odjeljku alkoholnih pića i duvana su u periodu I-VI 2019/I-VI 2018 uvećane za 4,2% što je rezultat povećanja akciza¹¹ na cigarete i duvan u 2019. godini. U odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata u posmatranom periodu cijene su uvećane 2,9% najviše zbog međugodišnjeg rasta cijena plina, tečnih i čvrstih goriva, kao i najamnina za stanovanje. U odjeljku prevoza cijene su u posmatranom periodu uvećane za 2,9%. Iako su u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića u posmatranom periodu cijene uvećane 1,1% (prvenstveno zbog rasta cijena hrane), njihov doprinos rastu ukupne inflacije bio je značajan zbog velikog udjela u indeksu potrošačkih cijena.

Zbog smanjenja cijena u odjeljcima odjeće i obuće, namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanja kuće, komunikacija, ostalih dobara i usluga ukupna inflacija u Bosni i Hercegovini djelimično je usporena (grafikon ispod).

Tabela 5: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	I 2019 I 2018	II 2019 II 2018	III 2019 III 2018	IV 2019 IV 2018	V 2019 V 2018	VI 2019 VI 2018	I-VI 2019 I-VI 2018
00 Ukupan indeks	101,5	100,9	100,7	100,8	100,8	100,3	100,8
01 Hrana i bezalkoholna pića	100,8	101,3	100,9	101,1	101,6	101,1	101,1
02 Alkoholna pića i duvan	105,1	105,0	103,7	103,9	103,6	103,8	104,2
03 Odjeća i obuća	89,0	89,6	89,4	89,5	89,1	88,2	89,1
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	103,4	102,6	102,6	102,9	103,4	102,7	102,9
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99,4	99,8	99,6	99,9	99,7	99,4	99,6
06 Zdravstvo	102,3	102,3	102,2	101,9	101,2	101,0	101,8
07 Prevoz	108,4	102,6	102,7	102,6	101,5	100,0	102,9
08 Komunikacije	99,5	99,5	99,3	99,2	99,0	99,4	99,3
09 Rekreacija i kultura	101,3	101,2	101,0	101,2	101,3	101,6	101,3
10 Obrazovanje	100,6	100,6	100,6	100,7	100,7	100,7	100,7
11 Restorani i hoteli	100,7	100,5	100,7	100,7	100,7	100,6	100,7
12 Ostala dobra i usluge	99,1	99,0	99,1	99,0	99,7	99,8	99,3

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

U junu 2019. godine ukupna novčana masa (u daljem tekstu M2) prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu CBBiH) iznosila je 24,9 mlrd. KM i veća je za 8,1% u poređenju sa junom 2018. godine. Rast M2 potpomognut je uvećanjem i transakcijskog novca i kvazi novca.

U okviru transakcijskog novca ujednačenom stopom rasta g/g uvećana je gotovina izvana banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti (tabela ispod) uz doprinos rastu M2 od 1,6 p.p. i 3,2 p.p. respektivno. U okviru kvazi novca najveću stopu rasta imali su ostali depoziti u stranoj valuti (30,8% g/g), ali je navedeni rast rezultat promjene metodologije monetarnog i finansijskog sektora što je uticalo na smanjenje ostalih depozita u domaćoj valuti (-32,7%

¹¹ Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 2,86 KM, a specifična akciza 1,65 KM za isto pakovanje. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iskazane za 1000 komada cigareta i iznosi 114,40 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2019. godinu.

g/g).¹² Time su ostali depoziti u stranoj valuti imali doprinos rastu M2 od 7,6 p.p, a ostali depoziti u domaćoj valuti su imali negativan doprinos rastu M2 od -5,9 p.p.

Tabela 6: Novčana masa u junu 2019. godine i stope rasta VI 2019/VI 2018

Opis	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	4.126,6	8.208,0	12.334,6	2.786,6	2.387,5	7.440,0	12.614,1	24.948,6
Stopa rasta g/g	9,9%	9,9%	9,9%	-32,7%	17,6%	30,8%	6,3%	8,1%

Izvor: CBBiH

U junu 2019. godine rezervni novac (u daljem tekstu M0) iznosio je 10,6 mlrd. KM i veći je za 9,7% g/g u odnosu na juni 2018. godine. Sve komponente M0 su uvećane (tabela ispod), ali su najveći doprinos rastu M0 dali depoziti banaka kod monetarnih vlasti sa 4,9 p.p. a potom gotovina izvan monetarnih vlasti sa 4,2 p.p. Iako su prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti imali najveću stopu rasta, zbog malog udjela u M0 (1,4%) imali su zanemariv doprinos rastu M0.

Tabela 7: Rezervni novac u junu 2019. godine i stope rasta VI 2019/VI 2018

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Rezervni novac (M0)
	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	4.924,0	5.495,8	149,8	10.569,6
Stopa rasta g/g	9,1%	9,4%	52,8%	9,7%

Izvor: CBBiH

Prosječna stopa obavezne¹³ rezerve u junu 2019. godine iznosila je 10,0%, a implicitna¹⁴ stopa obavezne rezerve iznosila je 21,7%. Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH u junu 2019. godine iznosio je 5,5 mlrd. KM i veći je za 10,1% u odnosu na juni 2018. godine. KM.

¹² Centralna banka Bosne i Hercegovine je napravila metodološke izmjene vezano za statistiku monetarnog i finansijskog sektora, a u vezi s klasifikacijom finansijskih instrumenata s deviznom klauzulom. Na ovaj način je obavljeno važno usklađivanje s međunarodnim standardima, te tako poboljšana kvaliteta i međunarodna uporedivost podataka. Novi Priručnik i Vodič za kompilaciju monetarne i finansijske statistike Međunarodnog monetarnog fonda iz 2016. godine, kao i Evropski statistički standardi (ESA 2010), propisuju da se instrumenti s valutnom klauzulom trebaju klasifikovati kao instrumenti u stranoj valuti. U skladu s tim je, počevši od januarskih podataka 2019. godine, napravljena reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredita, vrijednosnih papira, depozita) originalno iskazanih u KM, a koji imaju valutnu klauzulu, s pozicija domaće valute u pozicije strane valute. Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine.

¹³ Prosječna stopa obavezne rezerve = Prosječne obavezne rezerve / osnovica za obračun obavezne rezerve.

¹⁴ Implicitna stopa obavezne rezerve = Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH / osnovica za obračun obaveznih rezervi.

Tabela 8: Prosječne obavezne rezerve u junu 2019. godine i stope rasta VI 2019/VI 2018

Opis	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Višak iznad obavezne rezerve	Prosječna stopa obavezne rezerve	Implicitna stopa obavezne rezerve
	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	25.473,4	2.547,3	5.534,9	2.987,6	10,0%	21,7%
Stopa rasta g/g	8,8%	8,8%	10,1%	11,1%	-	-

Izvor: CBBiH

Bruto devizne rezerve u junu 2019. godine su iznosile 12 mlrd. KM i veće su za 8,3% u odnosu na juni 2018. godine. Posmatrajući sve komponente bruto deviznih rezervi najveću stopu rasta VI 2019/VI 2018 imali su strana valuta u trezoru CBBiH (19,8%) i depoziti kod nerezidentnih banaka (19,3%).

Investicije u vrijednosne papire i dalje su najveća komponenta bruto deviznih rezervi (71,1%) i dostigle su iznos od 8,5 mlrd. KM uz stopu rasta od 4,5% g/g. Na drugom mjestu prema udjelu u deviznim rezervama se nalaze depoziti kod nerezidentnih banaka (24,5%) i iznose 2,9 mlrd. KM uz stopu rasta od 19,3% g/g. Struktura i stope rasta ostalih komponenti bruto deviznih rezervi predstavljene su u tabeli ispod.

Tabela 9: Bruto devizne rezerve u junu 2019. godine i stope rasta VI 2019/VI 2018

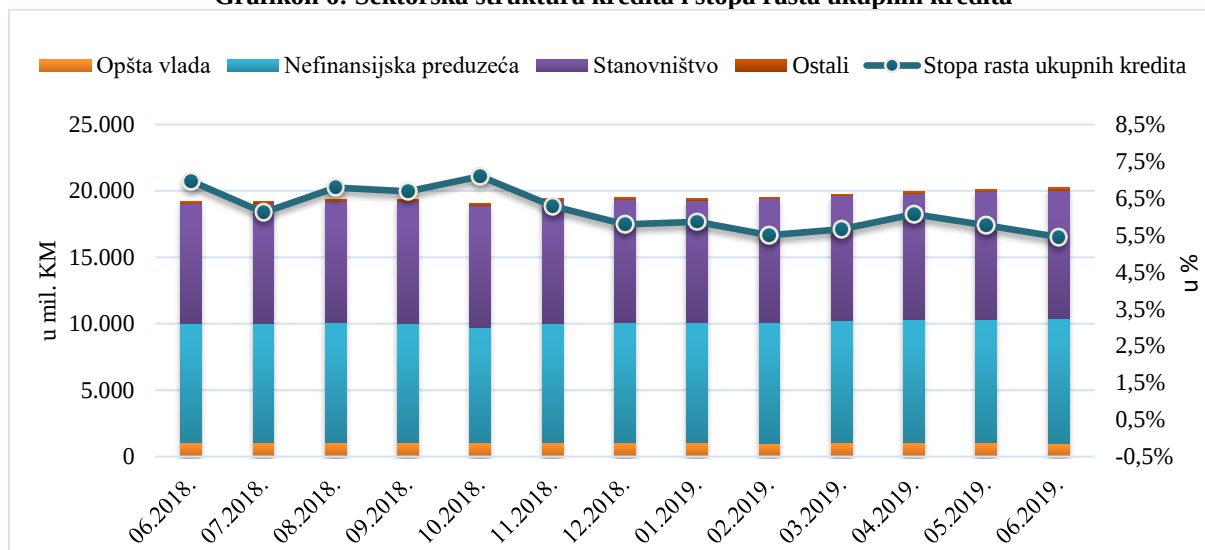
Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7=1+...+6
Stanje u mil. KM	232,7	0,5	294,8	2.947,0	0,0	8.547,2	12.022,2
Stopa rasta g/g	15,6%	-73,9%	19,8%	19,3%	-	4,5%	8,3%

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Ukupni krediti u mjesecu junu 2019. godine su dostigli 20,2 mlrd. KM sa stopom rasta od 5,5% g/g. Najveći su bili krediti stanovništvu koji su dostigli 9,7 mlrd. KM uz stopu rasta od 7,4% g/g. Poslije njih slijede krediti nefinansijskim preduzećima sa dostignutih 9,4 mlrd. KM i stopom rasta od 4,6% g/g. Treći po veličini, krediti opštoj vladi su ostvarili pad te su uz negativnu stopu rasta od 5,5% g/g dostigli iznos od 1 mlrd. KM.

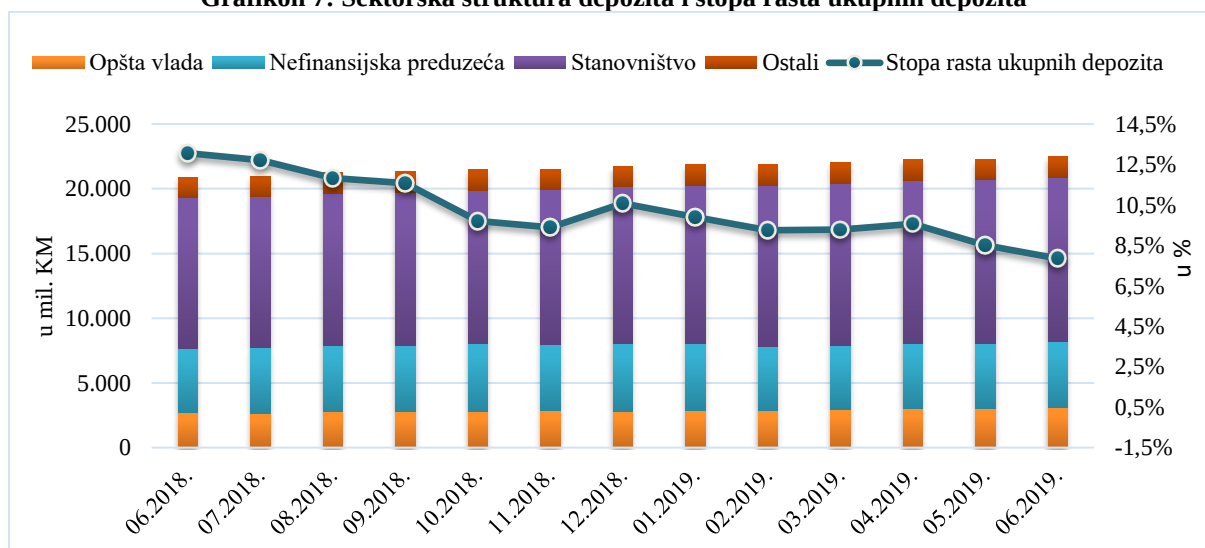
Grafikon 6: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

Izvor: CBBiH

Ukupni depoziti u mjesecu junu 2019. god. su dostigli 22,5 mlrd. KM sa stopom rasta 7,8% g/g. Najveći su bili depoziti stanovništvu koji su dostigli 12,7 mlrd. KM uz stopu rasta od 9,1% g/g. Drugi po veličini su bili depoziti nefinansijskim preduzećima sa dostignutih 5,1 mlrd. KM i stopom rasta 2,8% g/g. Najmanji su bili depoziti opšte vlade sa dostignutih 3,1 mlrd. KM ali sa najvećom stopom rasta od 12,6% g/g.

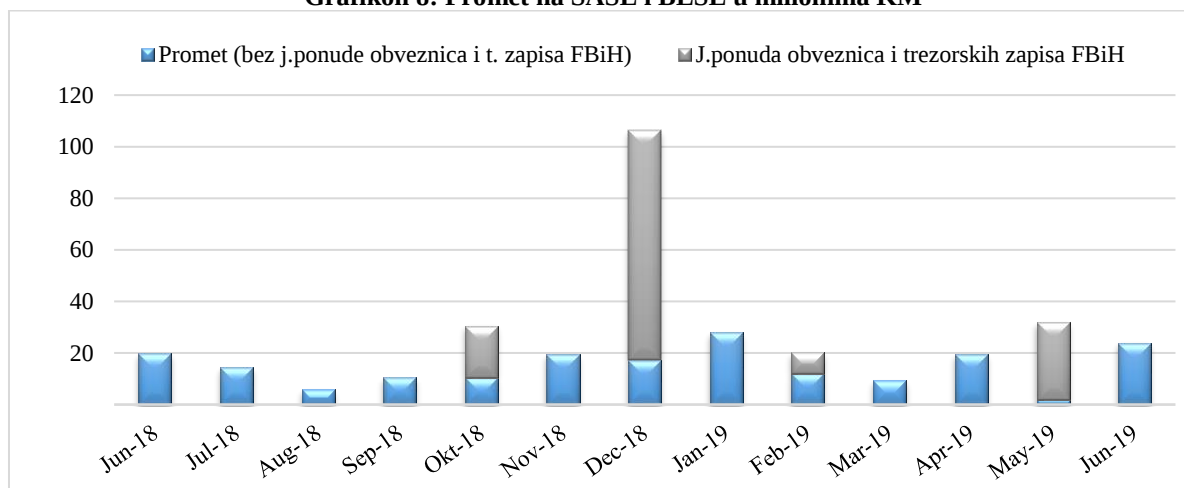
Grafikon 7: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

Izvor: CBBiH

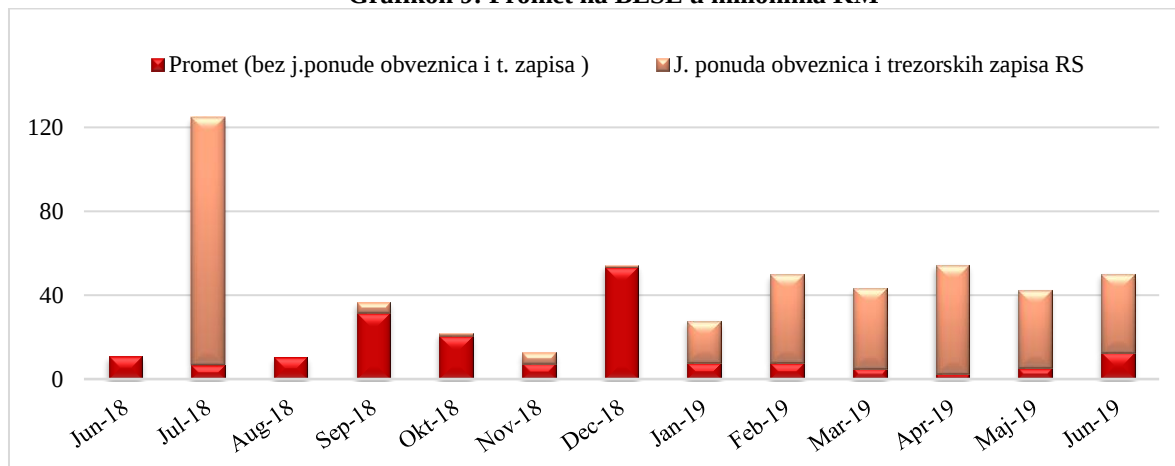
Berze u Bosni i Hercegovini

Na kraju mjeseca juna promet na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) je dostigao 24 mil. KM i time ostvario 32% učešća u ukupnom prometu na berzama u Bosni i Hercegovini. U mjesecu junu nije bilo aukcija obveznica i trezorskih zapisa. Promet na SASE je 22% veći u odnosu na promet u mjesecu junu prošle godine.

Grafikon 8: Promet na SASE i BLSE u milionima KM

Izvor: SASE i BLSE

Na kraju mjeseca juna promet na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) je dostigao 50 mil. KM i ostvario 68% ukupnog prometa na berzama u Bosni i Hercegovini. Putem javne ponude prodane su obveznice Republika Srpska 3,50% 19/06/24 u vrijednosti od 37,5 mil. KM. Promet na BLSE u junu 2019. godine je bio 4,7 puta veći u odnosu na promet u mjesecu junu prošle godine.

Grafikon 9: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Ukupan promet na SASE i BLSE u mjesecu junu je iznosio 74 mil. KM i veći je 2,4 puta od ukupnog prometa u istom periodu prošloj godini.

Tabela 10: Promet (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Jun-17	70.992.887	38.205.576	109.198.463
Jun-18	19.653.467	10.702.133	30.355.600
Jun-19	23.971.939,4	50.032.559	74.004.498

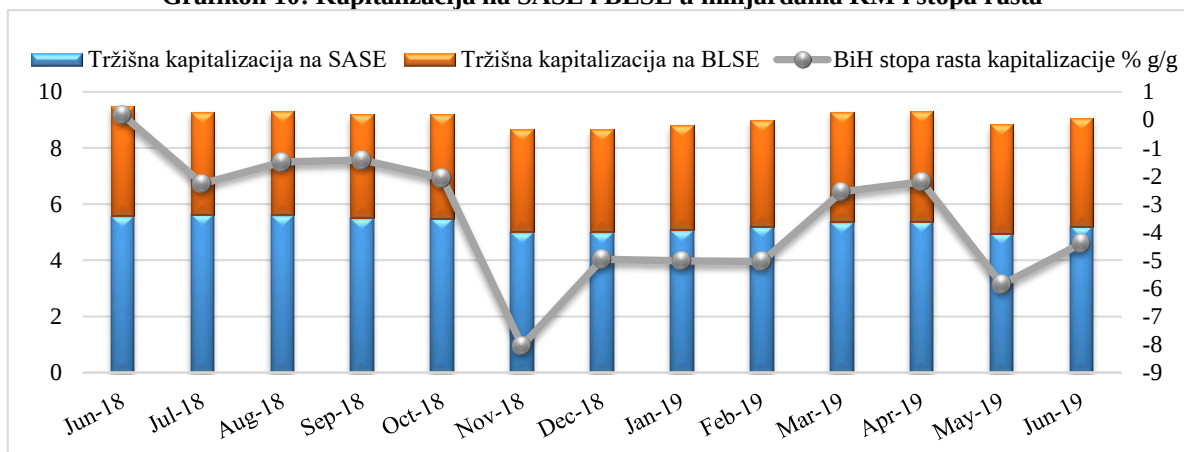
Izvor: SASE i BLSE

Ukupan promet na SASE u prvoj polovini 2019. godine je iznosio 132,9 mil. KM i veći je za 31,3% u odnosu na isti period u prošloj godini sa ostvarenim učešćem od 33% u ukupnom

prometu. Ukupan ostvareni promet u istom periodu na BLSE je iznosio 267,4 mil. KM, i veći je za 59% g/g sa učešćem od 67% u ukupnom prometu. Ukupni promet na SASE i BLSE u prvoj polovini 2019. godine je dostigao 400,4 mil. KM i veći je 48,6% g/g.

Na kraju mjeseca juna 2019. godine ukupna kapitalizacija na SASE je iznosila 5,2 mlrd. KM i uz negativnu stopu rasta od 6,6% g/g je ostvarila učešće u ukupnoj kapitalizaciji 57,4%. Ukupna kapitalizacija na BLSE je dostigla 3,8 mlrd. KM, imala je negativnu stopu rasta od 1,2% g/g uz učešće od 42,6% u ukupnoj kapitalizaciji na SASE i BLSE. Na kraju mjeseca juna 2019. godine ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) je iznosila 9,1 mlrd. KM uz negativnu stopu rasta od 4,4% g/g.

Grafikon 10: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta

Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

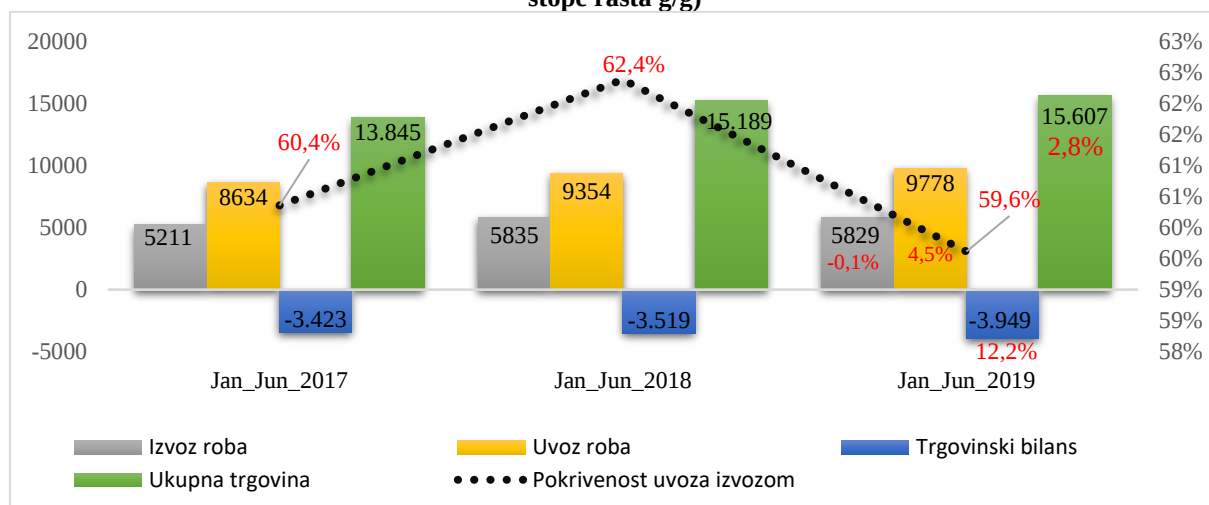
Vanjskotrgovinska robna razmjena

Bosna i Hercegovina je u vanjskotrgovinskom smislu, bar kad je izvozna ponuda u pitanju prilično koncentrisana na tržišta zemalja EU tako da skoro 3/4 izvoza roba plasira na tržišta zemalja EU, dok se s druge strane oko 60% uvoza snabdijeva iz EU. S toga, ekonomska kretanja u okviru ovih zemalja uz nivo proizvodnje u okviru domaćeg proizvođačkog sektora skoro u potpunosti determinišu kretanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Za razliku od prethodne godine kada je Bosna i Hercegovina zahvaljujući povoljnim poslovnim prilikama u glavnim trgovinskim partnerima ostvarila vrlo dobar vanjskotrgovinski rezultat, čini se da u prvoj polovini 2019. godini taj trend nije nastavljen. Naime, slabljenje ekonomske aktivnosti u zemljama EU dovelo je do slabljenja izvozne tražnje što se manifestovalo smanjenjem proizvodnje u prerađivačkoj industriji i slabljenjem robnog izvoz. Tako je Bosna i Hercegovina prema preliminarnim podacima BHAS-a za prvih 6 mjeseci 2019. godine zabilježila stagnaciju izvoza -01% i povećanje robnog uvoza od 4,5%, što je rezultiralo značajnim povećanjem robnog deficita od preko 10%, dok je pokrivenost uvoza izvozom smanjena za 3 procentna poena (dalje u tekstu p.p).¹⁵Vrijedi također istaći da tokom K2 2019. godine nije došlo do značajnijeg napretka u odnosu na K1 kada je u pitanju vanjskotrgovinska robna razmjena Bosne

¹⁵Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom, januar-juni 2019. godine“, 20.07.2019. godine.

i Hercegovine sa svijetom. Pregled kretanje vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini za period januar-juni 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 11: Vanjskotrgovinska robna razmjena za period januar-juni 2019. godinu (nominalni iznosi i stope rasta g/g)

Izvor: BHAS

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-juni 2019. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila robni izvoz u vrijednosti od preko 5,8 milijardi KM što je za 0,1% niže u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, posmatrano na mjesečnom nivou, u junu 2019. godine došlo je do smanjenja robnog izvoza od 5,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Tako se na osnovu raspoloživih podataka može zaključiti da tokom K2 nije došlo do značajnijeg oporavka robnog izvoza pošto su registrirane stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine iznosile K1:-0,6% i K2:0,4%. Ako se robni izvoz u periodu januar-juni 2019. posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najviše stope rasta izvoza roba a samim tim i pozitivni doprinosi rastu istog registrirane u okviru izvoza električne opreme 20,5% (1,1 p.p), gotovih metalnih proizvoda 10,6% (1,0 p.p), mašina i uređaja 9,8% (0,6 p.p), baznih metala 6,7% (0,6 p.p), proizvoda od gume i plastičnih masa 13,7% (0,5 p.p) i građevinskog materijala od preko 50% (0,5 p.p). S druge strane, najznačajnija smanjenja izvoza roba koja su spriječila značajniji rast istog su registrirana u okviru većine tradicionalno izvozno orijentiranih grana kao što su koks i naftni derivati -35,2% (-1,7 p.p), namještaj -15%(-1,4 p.p) i proizvodi prehrambene industrije -14,6% (-0,9 p.p).

U periodu januar-juni 2019. godine Bosna i Hercegovina je najviše robe izvezla na tržište zemalja EU28 u iznosu od preko 4,3 milijarde KM što predstavlja povećanje od 1,6% u odnosu na isti prethodne godine. U zemlje CEFTA-e u istom vremenskom periodu izvezeno je 911 miliona KM što predstavlja povećanje od 1,4% u odnosu na isti period prethodne godinu. Posmatrano pojedinačno po zemljama koje spadaju u glavne trgovinske partnere, povećanja izvoza roba zabilježena su prilikom izvoza u Austriju 12,7% (1,1 p.p) Srbiju 10,5% (1,0 p.p), Hrvatsku 4,5% (0,5 p.p) i Italiju 5,3% (0,6 p.p), dok je izvoz u Sloveniju stagnirao, a smanjen je prilikom robne razmjene sa Njemačkom -1,3% (-0,2 p.p).

S druge strane, tokom prvih 6 mjeseci 2019. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila uvoz roba u vrijednosti od skoro 9,8 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 4,5% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je s druge strane posmatrano na mjesečnom nivou u junu 2019. došlo do smanjenja uvoza od 3,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrano po kvartalima registrirane stope rasta uvoza roba u Bosnu i Hercegovinu su bile prilično

ujednačene i iznosile su K1: 4,8% i K2:4,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Tako se može zaključiti da su struktura potrošnje u Bosni i Hercegovini i njena neelastičnost i visoka uvozna ovisnost rezultirali višim stopa rasta uvoza u odnosu na izvozne. Posmatrano pojedinačno po proizvodima najznačajnija povećanja uvoza a samim tim i doprinosi rastu istog u periodu januar-juni 2019. godine su registrirana u okviru uvoza: naftnih derivata preko 36% (2,2 p.p), električne energije koja je udvostučena (1,4 p.p), motornih vozila 17,9% (1,0 p.p) i baznih metala 19,3% (0,7 p.p). S druge strane, uvoz je smanjen u okviru kategorija sirova nafta, željezo i čelik, te hemijski proizvodi, koža i tekstil.

Posmatrano po glavnim trgovinskim blokovima, tokom perioda januar-juni 2019. godine uvoz roba iz zemalja EU iznosio je skoro 6,8 milijardi KM i uvećan je za 8,3%, dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 1,1 milijardu KM što predstavlja povećanje od 1,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama, u periodu januar-juni 2019. godine došlo je do povećanja uvoza roba iz Hrvatske 14,3% (1,3 p.p), Njemačke 6,3% (0,8 p.p), Kine 13,6% (0,9 p.p), Italije 4,6% (0,5 p.p), Austrije 6,1% (0,2 p.p) i Srbije 1,6% (0,2 p.p) i Slovenije 0,1% (0,1 p.p), dok je uvoz roba smanjen prilikom uvoza iz Rusije za oko 45% (2,6p.p).

Viša osnovica i stopa rasta uvoza roba u odnosu na izvoznju rezultirali su značajnijim povećanjem robnog deficita u odnosu na isti period prethodne godine. Tako je robni deficit u periodu januar-juni 2019. godine iznosio skoro 4 milijarde KM, što predstavlja nominalno povećanje od 430 miliona KM odnosno 12,2%. Posmatrano po zemljama, tokom posmatranog perioda vanjskotrgovinski robni deficit povećan je prilikom razmjene sa Kinom, Turskom, Italijom, Hrvatskom i Njemačkom, a smanjen u okviru razmjene sa Rusijom i Srbijom.

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba u periodu za prvih 6 mjeseci 2019. godine iznosila je 59,6% što predstavlja pogoršanje od 2,8 p.p u odnosu na isti period prethodne godine kada pokrivenost iznosila 62,4%. Posmatrano po glavnim trgovinskim blokovima, pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU u periodu januar- juni 2019. godine je iznosila 71,6%, dok je u istom vremenskom periodu pokrivenost sa zemljama CEFTA-e iznosila 80,1%. Detaljniji pregled vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini za period januar-juni 2019. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 11: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-juni 2019. godine po HS klasifikaciji (nominalni iznosi i stope rasta)

	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	Jan_Jun_2018	Jan_Jun_2019	2018/2017 promjena %		Jan_Jun_2018	Jan_Jun_2019	2019/2018 promjena %		Jan_Jun_2018	Jan_Jun_2019	2019/2018 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	5835	5829	-0,1	-0,1	9354	9778	4,5	4,5	-3519	-3949	12,2	12,2	59,6%
1 ZVOTINJE I PROIZVODI BILJNOG	85	70	-17,3	-0,3	249	273	9,6	0,26	-164	-203	23,6	1,10	25,8%
2 PORIJEKLA MASTI I ULJA	84	83	-1,8	-0,03	389	378	-2,8	-0,12	-305	-296	-3,1	-0,27	21,8%
3 ŽVOTINJSKOG PREHRAMBENE	64	67	4,4	0,05	110	103	-6,4	-0,07	-46	-36	-21,3	-0,28	64,9%
4 PRERAĐEVINE PROIZVODI	156	141	-9,4	-0,25	738	765	3,7	0,29	-582	-624	7,2	1,18	18,5%
5 MINERALNOG PROIZVODI HEMIJSKE	634	558	-12,0	-1,30	1339	1472	9,9	1,42	-705	-914	29,7	5,94	37,9%
6 INDUSTRIJE ILI PLASTIČNE MASE,	482	463	-4,0	-0,33	887	894	0,8	0,07	-405	-431	6,5	0,75	51,8%
7 GUMA I KAUČUK	201	235	16,9	0,58	604	631	4,5	0,29	-403	-396	-1,7	-0,20	37,2%
8 KOŽA I KRZNO	108	78	-27,8	-0,51	244	197	-19,3	-0,50	-136	-119	-12,5	-0,48	39,6%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	376	373	-0,8	-0,05	144	168	16,7	0,26	232	205	-11,6	0,77	222,0%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI TEKSTIL I TEKSTILNI	154	137	-11,0	-0,29	218	228	4,6	0,11	-64	-91	42,2	0,77	60,1%
11 PROIZVODI OBUČA, SESIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	314	310	-1,3	-0,07	628	609	-3,0	-0,20	-314	-299	-4,8	-0,43	50,9%
12 PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, BISERI, PLEMENTI	389	391	0,5	0,03	171	185	8,2	0,15	218	206	-5,5	0,34	211,4%
13 PROIZVODI OD METALI I NJIHOVI BAZNI METALI I	42	63	50,0	0,36	181	196	8,3	0,16	-139	-133	-4,3	-0,17	32,1%
14 KAMENA, GIPSA, BISERI, PLEMENTI	7	8	23,1	0,03	8	15	90,0	0,08	-2	-7	380,0	0,16	52,6%
15 METALI I NJIHOVI BAZNI METALI I	1091	1163	6,6	1,23	1097	1133	3,3	0,38	-6	30	-600,0	-1,02	102,6%
16 PROIZVODI OD BAZNIH MASINE, APARATI, MEHANIČKI I TRANSPORTNA	703	812	15,5	1,87	1259	1360	8,0	1,08	-556	-548	-1,4	-0,23	59,7%
17 SREDSTVA I NJIHOVI SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DJELOVI I	186	192	3,2	0,10	687	773	12,5	0,92	-501	-581	16,0	2,27	24,8%
18 RAZNI PROIZVODI	16	15	-8,6	-0,02	138	135	-2,2	-0,03	-122	-120	-1,3	-0,05	11,0%
19 UMJETNICKA DJELA, KOLEKCIONARSKI	82	88	7,3	0,10	5	9	70,0	0,04	77	80	3,2	-0,07	1035,3%
20 RAZNI PROIZVODI	650	577	-11,2	-1,25	229	245	7,0	0,17	421	332	-21,1	2,53	235,5%
21 NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	1000,0%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

5. Strane direktne investicije

U periodu pisanja Informacije nisu bili dostupni podaci o SDI za K2 2019. godine. Prema najnovijim objavljenim podacima za K1 2019. godine od strane CBBiH, ukupne strane investicije su iznosile 231,2 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manje su za 12,4% g/g. Reinvestirane zarade u prvom tromjesečju 2019. godine dostigle su 169,1 mil. KM ostvarivši time učešće u neto finansijskoj pasivi¹⁶ od 73,2%.

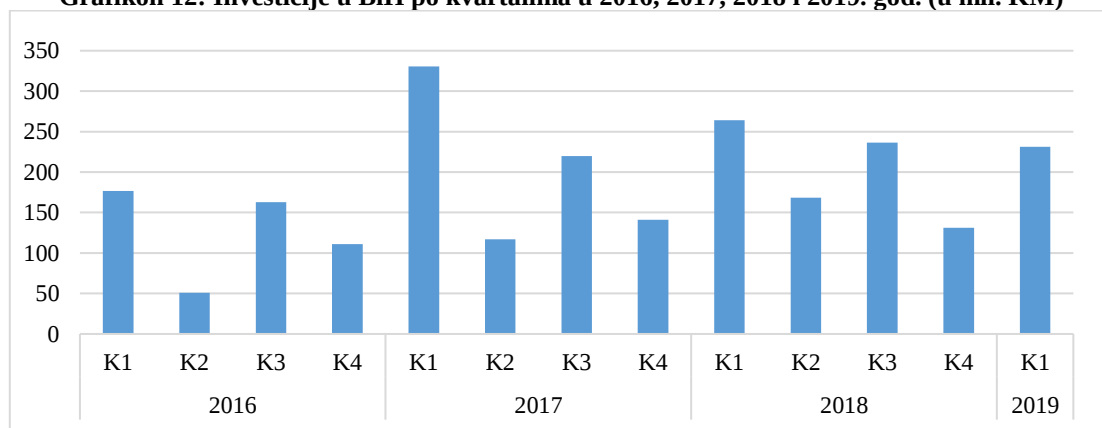
Tabela 12: SDI po kvartalima u 2016, 2017, 2018. i 2019. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2016	176,6	50,7	162,7	110,9	500,9
2017	330,7	117,0	220,0	140,9	808,6
2018	264,0	168,3	236,2	131,2	799,8
2019	231,2				

Izvor: CBBiH

¹⁶ Pokazuje odnos ulaganja u već postojeće kapacitete u odnosu prema ulaganjima u nove projekte.

Grafikon 12: Investicije u BiH po kvartalima u 2016, 2017, 2018 i 2019. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Kreditna agencija Standard & Poor's je 08.03.2019. godine unaprijedila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B“ izgledi „stabilni“ na „B“ izgledi „pozitivni“. Druga kreditna agencija sa kojom je Bosna i Hercegovina sklopila sporazum o ocjeni kreditnog rejtinga Agencija Moody's Investors Service je Bosni i Hercegovini 16.02.2018. godine potvrdila kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.

Polazeći od naprijed navedenog, predlaže se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da nakon razmatranja dokumenta ***Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj – juni/lipanj 2019. godine*** donese sljedeći:

Z A K L J U Č A K:

1. Usvaja se dokument ***Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj – juni/lipanj 2019. godine.***